

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica decimaq[ui]nta post trinitatis. II Sermo. CXIII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Donatistas. Bula in quo fuerit sola esse non poterit. Et libro quarto ad sacras virgines dicit. Ebrietas omnium flagitiorum mater est. turbatio capitis quod subuersio sensus tempestas lingue. procella corporis. naufragium sanctitatis. Secundo detestabilis est seruitus. quia nunquam potest ei satis fieri. Dicit enim Ambrosius sermone de ieiunio. Male domine seruitur gula. que semper expevit et nunquam expletur. Tertio detestabilis est hoc. quia quanto plus ei seruit et diligentius reficitur. tanto plus suum seruitorem penitus remunerat. Nam ex magna edacitate ciborum corpus morbis. podagra. cirogra. paralysi. et alijs morborum generibus inficitur. et ultimo ad mortem deducitur. Sicut probat Ipcras in amphorismis. Et ponit de conse. distinc. quinta. Ne tales. Et idem probat Hieronimus in quadam epistola ad Iuuenalem. De sollicitudine vero istorum non est necesse dicere. cum saluator eorum sollicitudinem exprimat in euangelio dicens. Nolite ergo solliciti esse dicentes. Quid comedemus aut quid bibemus? Quasi di. Ex quo vitam a me habetis. sperare debetis quod qui dedi vitam dabo et escam. Sed post hec omnia restat videre de seruitute dei. cui seruire est laudabile. Nihil enim deus vult sibi ex nostra seruitute proficere sed tamen nobis. Quia iuxta Psalmistam Ipe bonorum nostrorum non indiget. Legitur enim de Alexandro quod omnia que sibi ex preda veniebant suis militibus dabat. Duo factio sic alleperat ad se seruos ut omnes pro eo morti beatum crederent. Multo autem maiora dona dat spiritus. quia bona nature. fortune. gratie. et glorie. Quibus finaliter dicit illud Matthei. xxv. Euge serue bone et fidelis. Et sequitur. Intra in gaudium domini tui. Debet autem esse seruus multum sollicitus ut homo sollicitus provideat qualiter in omnibus se deo promptum exhibeat et ne eius offensam incurrat. i. Thimo. ij. Sollicite cura teipsum probabile exhibere deo. operarium inconfusibilem. Et Dicite. vj. Indicabo tibi o homo quid sit bonum. et quod deus requirat a te. Et sic facere iudicium et diligere misericordiam. et sollicitum ambulare cum deo tuo. Debz etiam esse sollicitus ne quocumque a deo recedat. Unde Deuteronomij. iij. dz Custodite sollicito animas vestras. Debz insuper esse sollicitus respectu proximi. ut

eum ad honorem dei viuere instruat et si terduz de malo corrigat. Iuxta illud Romanorum. iij. Qui pest in sollicitudine. preceat. Ut autem melius sciamus quanta sollicitudine seruiendum est deo. Sciendum breuiter quod tunc sollicito deo seruiemus si istas septem condiciones habuerim. Primo enim debemus seruire reuerenter cum timore reuerentie. Iuxta illud psalmi. Seruire domino in timore. Tunc enim gratum est seruitium quando cum timore exhibet. Secundo fideliter. Matthei. xxv. Euge serue bone et fidelis. Tertio singulariter. i. Regum. vj. Preparate corda vestra domino. et seruite illi soli. Quarto integraliter. Josue. xxiij. Seruite ei perfecto corde atque verissimo. Quinto unanimiter. Sophonie. iij. Seruiet ei vno animo. Sexto alacriter. ps. Seruite domino in leticia. Septimo sinceriter et pure. Luce. j. Seruiamus illi in sinceritate. et iusticia coram ipso. In primo deficiunt superbi. quia non seruiunt reuerenter. ut patet in lucifero. et ideo eiectus est de celo. quod si illis non pepercit. quomodo peccatoribus parceret. In secundo deficiunt avari qui non seruiunt fideliter. ut patet in diuice. et in venditoribus et in emptoribus quos ciecit de templo. In tertio gulosi qui non seruiunt singulariter. quia seruiunt etiam suo ventri. In quarto iracundi qui non seruiunt veraciter et unanimiter. quia ira impedit animum. In quinto accidiosi qui non integraliter. quia voluntate non factio. In sexto inuidi. quia non alacriter. eo quod dolent de bono aliorum. In septimo luxuriosi. quia non sinceriter. ut patet in filio prodigo. Hos igitur fratres seruiamus domino deo nostro ita sollicito et reuerenter quatinus pro tali seruitio mereamur percipere coronam eternam. Ad quam nos perducatur qui sine fine viuunt. etc.

Quinta decima quinta post trinitatis. II Sermo. CXIII

Verite primus regnum dei et iusticia eius. et hec omnia adiacent vobis. Matthei. xj. Quis enim est cor hominis donec requiescat in deo. Nec mirum. quia ut dicit Bre. Anima non ad aliud quam ad deum appetendum et habendum facta est. Quicquid

Unica decima quinta post trinitatis

ergo minus est deo. ei non sufficit. Ideoq; huc et illuc agit. et ab vnaquaq; re fastidio repellente remouet. **Hec ille.** Et quib; parer q; totū desiderū humanū circa temporalia occupatū. perfecte satiari non potest si deū nō inquirat. quo habito habent omnia. **Dicit enim Augustin⁹ super Jobānem sermone. xix.** Deus tibi totū est. Si esuris panis est. si sitis aqua tibi est. si in te nebris es lumen tibi est. si nudus es imortalis tibi vestis est. **Et ibi de multis alijs humanis indigentis que enumerat Augustin⁹ concludens finaliter q; omnia illa sine deo nulla sunt. et q; ille qui deū habz. omnia ista habz.** Sine enim deo omnia dulcia amara sunt. eo q; sine eo omnis copia inopia est. **vt dicit idem Augustin⁹ super ps. xxvij.** Quicqd mibi preter deū est dulce nō est. Quicqd mibi vult dare domin⁹ deus meus auferat totū. et se mibi det. **Hec ille.** Patet ergo q; q; deū inquirendo diligit omnia secū habet. Nam sicut dicit **Chryf. super illud ps.** Inquirentes autē dominū non deficient. Cum diligam⁹ deū omnia in ipso reperim⁹. vnus est qui querit. sed ipse est in quo omnia continent. **Hinc est quod idem exclamando dicit. O lucrū mirabile o compendū singulare. cur nos p diuersa fatigam⁹. ad ipm ergo vnanimiter festinamus. post quem cū cetera bona vltra nō querim⁹ sed tenebim⁹.** **Hec ille.** Verito ergo saluator noster nobis persuadet primum querere regnū dei et iusticiā eius. qā omnia bona temporalia nobis adijciēt si ipm solū habuerim⁹. **vt dicit verba nostri themat. In quib; verbis tria ponunt. Primo nā q; saluator hortat nos ad strenuitatē operis et laboris. Cū dicit. Querite primum. Secundo proponit immensitatem mercedis. cū dicit. regnū dei. Tertio subiungit copiositatem subsidij. cū dicit. Et hecomnia adijciētur vobis.**

CA
Dixi primo q; in verbis pmissis saluator hortatur nos ad strenuitatem boni operis et laboris. cum dicit. Querite primum. Ac si dicit. prius querite eterna qz transitoria. Et quia ista non possunt haberi sine labore strenuo. ergo querite. Si enim panis corporalis non potest manducari sine sudore vultus. **vt dicit Senec. iij. Quarto ma**

gis consolatio celestis non potest haberi sine strenuitate laboris. ideo querite. **Hō enim datur denarius diurn⁹. qui vtiq; est vita eterna. nisi pro labore diei et estus. vt dicit Matthei. xx.** Ideo querite. non quocūq; ordine. sed ante omnia. Ideo additur. Querite primum. id est. pri⁹. alias est preposit⁹ ordo si prius carnalia q; spiritualia. prius temporalia qm eterna quereritis. Nam qm diu sic queretis non inuenieris. **Johannis. vij.** Queretis me et non inuenietis. Si autē querit toto corde inueniet. **Dieremie. xxix.** Queretis me et inuenietis. **Tria autē sunt que sunt attendenda circa hō vt quis querens deū et regnū celeste inueniat. scilz tempis oportunitas. querende rei preciositas. et modi querendi qualitas.** **Ista tria incitant hominem ad querendū.** De primo dicit **Isaias. lv. caplo.** Querite dominū dū inueniri potest. Ecce ostendit temp⁹ congruū. vnde dicit. Dum inueniri potest. Inuocate eū dū prope est. **Quādū sum⁹ in hac vita. habet⁹ temp⁹ congruum querendi dominū.** **Hūc em̄ est temp⁹ acceptabile. nūc dies salutis. vt dicit. ij. Cor. vi.** Propter qd ait domin⁹ per prophetam **Isaie. xlii.** Tempore accepto exaudiui te. et in die salutis auxilia⁹ sum tui. **Notāter dicit apostol⁹ et propheta de die. non ante nocte. vt innuat temp⁹ presens. qd est tempus gratie. esse congruū ad querendum salutē tam respectu preteriti qz respectu futuri temporis.** Nam in veteri testamento erat not⁹. Sicut apostol⁹ approbat **Roma. xij. dicens.** **Hoc precessit. id est. vetus lex. dies autē appropinquauit. scz gratie. in qua or⁹ est sol iusticie christ⁹ de⁹ noster q; illuminat omnē hominē venientē in hūc mūdū. et calefacit. qā ipso veniente charitas dei diffusa est in cordib; nr̄is p sp̄m sanctū q; datus est nobis. tāq; ignis ardens et nō consumens.** **Sic de eo saluator ait. Ignem veni mittere in terraz. et qd volo nisi vt ardeat. supple tñ. et nō consumat. Hō em̄ consumit corda. sed pfiat in dilectōe in patria.** **Sic alibi propheta dicit. Ignis est in syon et camin⁹ in iherlm.** **Dies etiam dicit presens temp⁹ qre respectu futuri tps. qd erit temp⁹ iudicij finalis qm obtenebrabit sol miscdie. et luna non dabit lumē suū. qm impij in tenebris pricescent. vt dicit. Regu. i. qm impij miteret in tenebras exteriores. Matthei. xxij. De q**

tempe saluator dicit. Veniet nō i q̄ nemo opari p̄t. **Job. ix.** Propter q̄d suades dicit. Dum luce habetis credite in lucez vt vos tenebre nō comprehendat. **Job. xij.** Ac si diceret fm aplm. Dum tps habetis operamini bonū. Nūc ̄ est temp⁹ p̄gruū. q̄a ad instar diei lucidū q̄ntum ad intelligentiaz celestiu. eo q̄ multa nobis lucent. et presertim sol tps q̄ continue lucet nobis per doctrinam p̄dicationis. Sicut ipse de se ait. Quādiū sum in mūdo lux sum mūdi. **Jo. hānis. ij.** Hoc est dicere vsq̄ ad p̄sumatio nē sc̄li. **Matth. xlvij.** Ecce ego vobiscū suz vsq̄ ad p̄sumatōez sc̄li. Est etiā p̄gruū. q̄a ad instar estatis calidū. Nam ignis noster deus est. 7 ideo tps querendi dñm. anteq̄ ab under iniquitas 7 refrigescat charitas multoz. **Matth. xxij.** Sit igit querite dñz. sicut floze in estate. q̄ in hyeme inueniri nō potest. **Lantico. ij.** Ego flos campi. Flores em̄ donoz 7 gratiaz 7 virtutū nūc apparuerūt in terra n̄ra. Nam hyems transiit frigiditatis cordis. Querite sicut solē in die non in nocte q̄n inueniri nō p̄t. In nocte em̄ q̄sunt dilecta que de se ait. **Lantico. iij.** In lectulo meo q̄siui p̄ noctem que diligit aia mea. Sed quid ei accidit. subdit. Que siui 7 nō inueni illū. vocaui 7 non respondit mihi. In nocte querūt euz om̄es q̄ ad huc manent in desiderijs peti. vt dicit glo. ordina. ibidē. Sed a taliter querētibz nō inuenit. q̄a p̄ noctez nō p̄ diē querit. Quod verbū tractās. **Berū. sup. cantica. ser. lxxv.** dicit. Nūc temp⁹ acceptabile nunc dies salutis sunt temp⁹ plane querendi 7 inueniendi q̄n plerūq̄ et anteq̄ inuocet adesse sentitur. Sicut ipse ait. Anteq̄ me inuocaueritis ego dicam. ecce assum. Doc confitetur **Psalmista. cū dicit.** Desideriū pauper exaudiuit dñs. preparatōez cordis eoz exaudiuit auris tua. **Hec ille.** Ecce vides q̄ solū desiderii 7 solā preparatōez etiā anteq̄ ore inuocet exaudit de⁹. Vere igitur dies sunt modo salutis. q̄n quilibet q̄ petit accipit. q̄ querit inuenit. q̄ pulsat aperitur ei. Non erit tale temp⁹ post hanc vitā. vbi diues petit aque guttā iam fere mille q̄dringentis triginta octo ānis ab Abrahā q̄m q̄ p̄ssimo. nec em̄ exauditur. sed audit sibi dici. **Recepisti bona in vita tua. Luce. xvj.** quasi sibi diceret. vita ista i qua modo es. scz tormentoz. non est vita. recipiendi seu

merendi bona sed patendi mala. Quādiū in vita tua tibi videlicet ad merendū concessa recepisti bona nature 7 fortune. et habuisti in tua voluntate recipere bona gr̄e. 7 sic mereri bona gl̄ie. Sic et ille virgines fatue mendicantes a sapientibz oleum. audiunt eis dici. Ne forte non sufficiat nobis 7 vobis. ite porius ad vendētes et emite vobis. Ipse eodem pulsantes ad hostiū sponsi iam cum prudentibz conuuiantis clamantes vt aperiat eis. dicit sibi audiunt. In istum quidem sed terribile verbum a sponso. Nescio inquit vos. **Matth. xxv.** Sed cur nō exaudiunt a consolalibus 7 a sp̄so non cognoscuntur. nisi quia vt ait euan gelius media nocte venerant. Propter q̄d dicit **Bernhardus vbi supra.** Quam tibi somnias puenturā facultatē veniam pro merendi. cum iam temp⁹ transijt miserēdi. Et post pauca. Ergo nunc tempus acceptabile et aptum ad querendū. in q̄ plane qui querit inuenit. Si tñ vbi et vti oportet querit. Nec em̄ vna est causa que impedire potest ne inueniatur sponsus a querētibus. cum nō querunt in tempore oportuno. **Hec ille.**

De secūdo scz querendē rei preciositate quā debet attendere querens. dicit saluator Matth. xij. Q̄ simile est regnum celozū negociatori querenti bonas margaritas. et thesauro abscondito in agro. quem qui inuenit homo abscondit. et p̄re gaudio illius vadit et vendit vniuersa que habet 7 emit agrum illū. Et que est speciosior margarita q̄ regnum celozū. cuius hō nescit p̄cū. qz nō sūt v̄digne passioēs b̄ ep̄is ad futurā gl̄az. **Roz. viij.** Quis preciosior thesauro regno celozū. i q̄ sūt oēs thesauro sapie 7 scie di absconditi. **Lol. ij.** Om̄ibz q̄ postpositis q̄reda ē margarita ista 7 iste thesaur⁹. vt vbi ē thesaur⁹ tñ ibi sit 7 cor tñ. **Mat. vj.** Taliter q̄siuit em̄ aplus cū alijs. q̄ dicit. N̄ra p̄uersatio i celis ē. q. d. vbi thesaurus n̄. ibi 7 cor. q̄a. Vbi amor. ibi ocul⁹. Sed qd ē dandū p̄ thesauro tā p̄ciso 7 p̄ margarita tā electa. Terre oia q̄bz hō negociator fidelis dñi sui. cui dicitur. Regnum mini dñi venio. Om̄ia q̄ dabit. qz oia p̄ tpo despiciet vt christum lucrifaciat. vt dicit apostolus. Si em̄ dederit homo omnem suam domus sue p̄ dilectione. scilz dca q̄ nihil despiciet eam. **Lanticoz. vij.** Om̄ia

Donica decima quinta post trinitatis

etiam dabit q̄ bz. qui ex toto corde. ex tota
gia. et ex omnibus viribus ipsi soluz diligit.
Unde dicitur Luce. x. Et Math. xxij. Hoc est
em̄ in toto corde querere deū. Iuxta illud
ps. In toto corde meo exquisiui te. Quid
ergo si plures regnū celoz nō inueniūt. q̄
nō dico omnē subaz sed nec aliquid d̄ sub
stantia sua. p̄ eo largiūt. sicut auari qui to/
to corde terrenis inhiant. omnes sollicitu/
dine ad ea cōuertūt. de cibo. potu. veste. et
alijs solliciti. de salute sō nunq̄ intrēti. Q̄
si forte q̄nq̄s de salute curā gerūt. illā tamē
raliter qualiter faciūt. ita vt de eis verū sit
illud saluatoris. Populus h̄ me labijs ho/
norat. cor autē eoz longe est a me. P̄ij sunt
qui licet spū incipiāt. carne t̄m cōsumātur
proinde nō in toto corde querunt. Tales
sunt qui in missa sunt deuoti sed in vespe/
re ebrii. et cū dant denariū pauperi lucrā/
tur in ysuris aut falsis mēsuris ponderibz
et alijs inuultis centū modis. qui ieiunant
vigilias in aqua et pane. s̄z cras in festo vo/
rant et inebriant ad vomitū. Hos dñs de/
ridens ait Job. vij. et Hieremie. xxij. Que/
retis me et nō inuenietis. Sed cū quesierit
me in toto corde v̄ro inueniat a vob̄. Non
est q̄ diuiso sed integro corde querendus.
De tertio scz de mō querēdi dicitur Sap. f.
In simplicitate cordis querite illuz. Sic
docuit saluator ap̄los querere dicēs Ma/
th. x. Estote simplices sicut colūbe. q̄ scz
sunt sine felle dolositate et inuidie. Est autē
simplicitas cordis bona q̄ est sine duplici/
tate fictōis. h̄ est q̄ n̄ra intentio et oculus
n̄r solū intēdit in deū et nō in fauore hū/
nū aut aliqd̄ lucz tpale. De q̄ Math. vj. dicitur
Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex totū corp⁹ tuū
lucidū erit. Q̄ tractās Aug. li. ij. de s̄mo/
ne dñi in mōte dicit. Oculus est intentio.
q̄ dicitur simplex q̄n solū in deū dirigit. Quod
sit cū tota p̄geries opm̄ luce iusticie coram
deo resp̄ndet.

Dixi secundo q̄ in v̄bis p̄re
saluator immensitatē mercedis. cum dicit
Regnū dei. Ac si diceret. Merito tā stren/
nue agere debetis. qz nō parū dominium.
nō viliū. nō opidū. nō castz. nō terrā mor/
talū. non regnū tpale. sed regnū dei affluē/
tissimū delicis. opulentissimū diuitijs.
excellētissimū bonozibz acq̄retis. ideo ait

tēdite immēstratem p̄mij. et nō pigebit vos
subire opus meriti. q̄a iuxta Grego. Con/
sideratio p̄mij minuet vobis vim flagelli.
Si em̄ seculares et vani t̄m desudat p̄ reg/
tpali. q̄d vtiq̄ est regnū meritis. cū sit i val/
le lacrimaz et tot⁹ miseric. regnū timoz et
insecuritat⁹ et sp̄ turbabile. regnū vtiq̄ i oi/
bus defectibile. p̄ q̄ cū aias impendūt et
corpa. q̄nto mag⁹ laborandū esset. pacq̄re/
do reḡ tam affluētissimo. q̄d est regnū oim̄
scloz. in q̄ sunt glā et diuitie in domo eius
in q̄ si nō liceret manere ampl⁹ q̄ vni diei
moza. p̄pter h̄ solū innumerabiles anni h̄
vite pleni diuitijs et delicijs recte meritoqz
p̄temni deberent. vt dicit Aug. in libro d̄
moribz ecclē. et p̄ q̄ nō est indignū pati q̄d
modo triste est. et q̄d oia tormēta p̄ferre
etiā et ipam iebēnam p̄uo tpe tollerare. vt
ait Chrys. in li. de reparatōe lapsi. Ideoqz
de regno celoz q̄d iusti possidebūt dicitur q̄le
illud erit. Sap. x. Accipient regnū decor⁹
et dyadema speciei de manu dñi. qm̄ dexte/
ra sua teget eos. et brachio sancto suo de/
fēdet illos. Ecce q̄le regnū. i. q̄ vt h̄ dicitur iusti
dñabunt in honore. coronabūt cū decore.
p̄suabūt sub bono tutore et d̄sensabūt ab
omni timore. ideo merito xp̄us docuit tale
regnū petere et querere Math. vi. Pater
n̄r. Adueniat regnū tuū. Vbi sciendūz
s̄m̄ Robertū holgorb sup li. Sap. cap. v.
Triplex est regnū. scz regnū timoris. reg/
nū horrois. et regnū decoris. Prima duo
docuit xp̄s fugere. qz et ipse sol⁹ regnū terre/
nū fugit Job. vi. Et discipulos fugere do/
cuit. Luc. xxij. et Mathei. xx. Reges gen/
tiū dñant eoz. Et subdit. Non ita erit iter
vos. Nec tamen per hoc credat quis terre/
num regnum damnabile aut vituperabi/
le in se. cum sit necessarium ad ordinatiōez
ecclesie. eo qz dicit Isidorus in li. de sum/
mo bono. ca. xiiij. Sepe per regnum terre/
num celeste pficit. Non q̄ detestandum est
vt damnabile. sed fugiendum p̄fectis vt va/
cent inquisitioni regni celestis. tanq̄s p̄re/
fecitissimo et incōparabiliter meliori. Tan/
tū ergo regnum decoris est appetibile pro/
pter se tanquam bonum vltimum. De p̄i/
mo regno scilicet timoris dicitur Luce vi/
cesimo primo. Surgat gens contra gen/
tem et regnū aduersus regnum. et erunt fa/
mes et pestilentie et terremotus p̄ loca. etc.
Ecce timor. Istud q̄nd̄ dicit Dionisi⁹ tyrān⁹

De q̄ dicit Boecius. iij. de sol. p̄sa. v. Et Macrobius de somno Scipionis lib. j. q̄ cū eū quidā bñm̄ z felice ac p̄ oia securū in regno suo estimaret z diceret. Ille factō p̄nuio locauit eū ad mensam z suspendit gladiū sup caput ei⁹ tenuissimo crine. qui sibi mortē subitanēā minabat. Et cum ab ip̄o quereretur. cur non comederet. R̄dit q̄ nō posset nec auderet gustare timore mortis sibi imminētis. Cui Dionisi⁹ r̄dit. Talis est inq̄ beatitudo mea quā tu estimas felice. Nō em̄ felice est q̄ timere non desinit. Et p̄pter hāc sollicitudinē et timorem p̄tinuū quidā gentiles fugiebant regniā dignitatē. Sicut narrat Quidius q̄nto li. Perthamoz phoseos post mediūz. de quodā Thippo romano triūphatore q̄ carius exulauit p̄petuo q̄ faci⁹ fuisset rex dicens. Et ul agam q̄ me videat capitolia regem. Recitat etiā Valeri⁹ marim⁹ de q̄daz rege electo. q̄ aspiciēs coronā corā eo dixit. Pannū nobile magi⁹ q̄ felice. Quē si q̄s penit⁹ cognoscat q̄ntis sollicitudinib⁹ periculis z miserijs sit refer⁹. nec h̄mōi iacentē in luto tollere vellet. De sc̄do regno horroris p̄z q̄ est regnū doloris z amaritudinis sempiternē. De q̄ Job. xij. de dyabolo d̄z. Ipe est rex sup omes filios supbie. Et vt dicit idem Job. c. r. In terra tenebrosa et operta mortis caligie. vbi nullus ordo. sed sempitern⁹ horroz inhabitat. Cui horroz nihil potest cōparari. De tertio regno decoris d̄z. Isa. xxxij. Reges in decore suo videbūt sc̄z sancti. Et Sap. v. d̄z. Accipient regnum decoris z dyadema speciei. Dacim⁹ honor sedere p̄petuo in corona regali de auro z lapidib⁹ p̄ciosis. Et bene dicit. dyadema recipient. Dyadema dicit a dya quod est duo. z demo. i. remoueo seu aufero. q̄a tūc duo a nobis remouebunt. sc̄z culpa et pena. Cū vbi nostra trāslatio dicit Sup ip̄m reflozebit sc̄ificatio mea. alia l̄ra h̄z. dyadema meū. Iuxta illōd Isa. lxiij. Eris corona gl̄e in manu dñi. z dyadema regni in manu dei tui. Istō regnū magne securitat⁹ est. q̄z de dextera sua p̄teget eos. Ps̄. Illuc man⁹ tua deducet me. z tenebit me dextera tua. Hoc ē dicere. q̄i sua om̄ipotētia p̄seruabit eos. Manus enim dei potentia dei est. Tūc sancti erūt sub oī potentia dei vt etiā sint om̄ipotentēs volūtatē suę. sicut de⁹ est om̄ipotentis. Nam sic

deus poterit quicquid vult p̄pter seipm̄. ita poterint illi q̄d voluerint p̄ illū. Ita dicit Anselm⁹ i suo libro qui dicitur p̄sologion. cap. xx. Istud regnū est inquirendū. sed p̄ quid puenit ad istud regnū. Certe nō per aliud nisi p̄ iusticiā. Ideo addit. Et iusticiā eius. Iusticia h̄ nō est aliud nisi vita q̄ p̄sistit in opib⁹ virtuosis. De q̄ Matth. v. Beati q̄ esuriunt z sitiūt iusticiā. Et beati sticia d̄z esse p̄fecta sc̄z p̄seuerās z p̄nuata vsq̄ ad mortē. si d̄z dicit iusticia regni celoz r̄ū. ideo addit h̄ iusticiā ei⁹. Dec em̄ iusticia sola coronat in regno celoz q̄ fuerit p̄seuerās in fine. Matth. v. Qui aut p̄seuerauerit in fine h̄ salu⁹ erit. Apoc. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē z dabo tibi coronaz vitę. Nō dicit. Qui inceperit. s̄z q̄ p̄seuerauerit. Quia fm̄ Bern. p̄miū incipici p̄mitit. amāti reddidit. sed p̄seueranti dat. Qui ḡralem iusticiā sequit inueniet vitā et gl̄az. vt d̄z Prover. xij. Iusticia custodit innocētis viā. Magis autē p̄p̄ie hūilitas d̄z vera z p̄fecta iusticia regni celoz. sicut ait saluator Johanni Matth. iij. Sic nos oportet implere omnē iusticiā. Diosa. i. hūilitatem. Unde sup illud Sap. i. Diligite iusticiam q̄ iudicatis terrā. Dicit Volgorh. q̄ h̄ d̄z cet iusticiā hominē q̄ est terra. tum quia d̄ terra creat⁹ est. Eccl. xxxij. Omes homines de solo z ex terra sunt. et q̄z habitāt terras z q̄z exeunt de terra z in terrā reuertuntur. Per q̄d reprimit⁹ eoz supbia. Certe beati q̄ faciunt talē iusticiā z iudiciū in om̄i tpe. vt dicit Ps̄. Agnosceētēs se sc̄z humiles. infirmos. debiles. z defectuosos corā deo Nam p̄ talem viam ip̄i querūt regnū celoz rum.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis^{is} subijgit salu^{tor} copiositatez subsidij sp̄alis. cum dicit. Dec oia adijcent vobis. Ac si diceret. Et q̄ oia creata sunt. p̄pter regnū celoz. p̄sequēdū tanq̄ p̄pter finē. Igit querite p̄mū finē z oia instrumēta z necessaria ad eū adijcentur vob tanq̄ minora. Sic em̄ p̄cipiēs tibi facere domum. necesse est tibi p̄uidere de instrumētis et imp̄stis z sumptib⁹. sine q̄b⁹ nō posses p̄ficere domū. Vel q̄ diriget te romā. necessario d̄z cogitare de sumptib⁹ q̄b⁹ illuc peruenias. Sic d̄ e⁹ et q̄ nos creauit. p̄pter regnū celoz. necessario nobis debet cogitare de necessarijs. vitę. sine q̄b⁹

Quinta decima post trinitatis

subistere non possumus. Ideo dicit. omnia
adiungent vobis. Ac si enim diceret. Labora
te pro regno celorum. et ego de necessariis pro
videbo sicut pater familias. sicut bo
nus dominus qui porrigit panem ad messem messo
ritu suis. De quo Psalmista psalmo. xxxij. In
quiretes autem dominum non minuent omni bono
Et punitur. diuites eguerunt et esurierunt. i.
auari sunt Innocentius. Semp enim quare egere
ideo quia secum nihil affert cum dormierit Job
xxxij. Diuites autem cum dormierint nihil secum
affert. aperiet oculos suos et nihil inueniet.
Apprehendet enim quasi aqua inopia. Item enim
ipsum eguerunt bonis spiritualibus. Luce. i. Diui
tes dimisit inanes. Alia ista habet. leones egu
erunt. principes et plati raptiores. Proverbia.
xxvij. Leo rugiens et ursus esuriens princeps
impius super populum pauperem. Michae. vi. Di
uites eius repleti sunt iniquitate. Et sic enim
Innocentius. Eguerunt spiritualibus et esurierunt te
poralia. Inquiretes autem dominum non minuen
tur omni bono. Notat dicit. Inquiretes
id est inquiretes. scilicet in secreto scilicet. enim
Innocentius. querentes. non minuent omni bono. id
est non habebunt minus quam omne bonum. scilicet
deum qui est omnia in omnibus. i. Cor. xij. Ecce. xxxij.
Qui confidit in domino non minoratus erit. Ergo
enim enim contrario illi qui querunt eum tamen extra.
id est. qui vident eum querere per exteriora opa
quae faciunt. et tamen interiori querunt quod cupiunt.
non ipsum sed vanam gloriam et emolumentum ter
rale. Isti minuent omni bono. quia illud omne bo
num quod est deus non querunt sed minus bonum. quod
est terrene quod est minimum. vel quod est nullum bo
num. et sic recipiunt. illud autem non habebunt
Unde Math. v. dixit. Attendite ne iustitiam
vestram faciatis coram hominibus ut videamini
ab eis. alioquin mercedem non habebitis. Prop
ter quod statim Psalmista querit ibidem. Quis
est homo qui vult vitam. scilicet non presentem quam poti
us mors est. Unum canimus. Media vita in
morte sumus. quod d. pauci sunt qui recte velint.
Volunt bene hinc sed non laborare. volunt
consequi sed non sequi. Proverbia. xij. Uult
et non vult piger. Et quibus partibus quae quicquid pre
ter deum homo querit. querit principaliter il
lud quod est minimum aut nullum. Patet. quia
temporalia sunt minima respectu eternorum
cum finiti ad infinitum nulla sit proportio. primo
celi et mundi. Hinc est quod propheta vnam solam
viam beatam requirit aut. Unam pecem a do
minis. i. ps. lxxvi. Quod exponit Innocentius.

quod scilicet vitam eternam. et non ponit substantiam
nec determinat quam vnam rem peccat. Et h
facit ad innuendum quod illud est omne bonum
Et ostendens quod sit illud bonum. subdit.
Ut inhabitem in domo domini. omnibus diebus
vite mee. Ecce regnum celorum in eterna bea
titudine. Et sequitur. Ut videam volu
ntatem domini. i. videns faciem eius in ea legam vo
luntatem domini. Hieronimus sic exponit. ut vi
deam pulchritudinem eius. et visitem templum
eius. id est. ecclesiam triumphantem. Ubi enim
Psalmista Omnes in templo eius dicent
gloriam. Et post multa subdit. Tibi dixit
cor meum. exquisiuit te facies mea. id est. vo
luntas interior et exterior operatio. Et no
tante dicit. Etquisiuit. id est. extra omnia
alia quasiuit. faciem tuam domine requiram. scilicet
perseueranter ardentem et sapienter requi
ram te. donec te videam faciem ad faciem. i.
Luce. xij. ps. Ostende faciem tuam et saluati
erimus. Et quibus omnibus infero quod querens
alia principaliter a deo propter regnum celo
rum decipitur in iudicio rationis. Patet
istud. quia ut sic talis male iudicat et discer
nit. sicut puer vel ebrius qui minimum bo
num preponit maximo.

Pro quo sciendum quod enim Robertum hol
gorh sup librum Sapientie. iij. cap. Circa
bonorum apprehensionem iudicium mundanorum
decipitur hoc modo. Cum enim sint tria
bona. scilicet nature gratie et fortune. Bona
fortune sunt minima. Bona nature sunt me
dia. Bona gratie sunt maxima. enim Augu
stinum intelligendo prout ordinant in bo
na glorie. et tamen mundani non sic iudicant sed po
tius e contrario. Sicut patet de diuice Lu
ce. xij. Qui dixit anime sue. Anima mea ha
bes multa bona. reposita in annos pluri
mos. Comede. bibe et cetera. Sed statim audi
uit. Stulte hac nocte demones repetent
animam tuam a te. Ecce deceptio. Causa vero
istius deceptionis quare temporalia iudi
cantur magna. et pro eis plus laboramus
quam pro eternis est ista. quia sicut baculus in
aqua stans apparet fractus cum tamen sit
rectus Et hoc propter duplex medium per quod
videtur. scilicet per aerem et aquam. quod est me
dium grossius et densius. Similiter de
narius in aqua apparet maior quam sit. propter
medium densius. Isti modo bona corpora
lia. quia sunt in medio densiori et grossiori
et quasi palpabilia a nobis beneficiunt

et querunt. quia maxime mouent delectatione sensuale. ideo videntur nobis grossiora. Caelestia vero bona multū distant. et sic non mouent sensus. propter quod nō queruntur ab homine. Sed contra sic deceptos arguit **Seneca Epistola. xij.** Duabus rationibus. Primo sic. Si ista essent bona simpliciter puta corporalia. sicut homini apparent. tunc homo esset felicioꝝ deo quia homo istis vtitur. et deus non. q̄ non epulatur. opes non querit. et sic de alijs. Sed impossibile est deo abesse aliqd̄ boni. ergo ista bona non sunt. Secunda ratio quia animalia bruta magis istis vtuntur q̄ homines. ergo felicioꝝa sunt q̄ homines. q̄ bruta audius vtuntur cibo. Et quibus concludit **Seneca Epistola. xij.** Felicitas hominis viatoris est perfecta ratio consummata virtutibus. quia hoc est solū propriū bonū hominis. cetera illi cū animalibus cōmunia sunt. quia si homo ē fortis et leo est fortis. Si pulcer et paupes formosi sunt. Si velox. equi velociores sunt. Patet ergo q̄ nullus sapiens et presertim christianus pro istis caducis et corporalibus bonis principaliter debz laborare. que sunt cōmunia etiā bestijs. vt dicit saluator in euangelio de volatilibz. Que tamē de hoc nibil cogitant. Multo fortius dabuntur homini. quia ad maiora natus est. Querat ergo illa bona saltez sempiterna propter que creatus est. et omnia adiciantur sibi. scz temporalia. Juxta illud. Nunq̄ vidi iustum derelictū. neq̄ semen eius querens panem. **Psalmo. xxxvj.** Ubi dicit **Innocencius quartus.** Nunq̄ vidi iustū derelictū. a domo finaliter. nec semen eius. id est. imitatores eius. querēs panem. id est. nimis indigens panem. Quia dicit **Augustinus.** Pascer contemnentē se scz peccatoꝝe. et deseret timentes se. Quasi di. Non. Sed dices. Tamen multos iustos videmus egentes. Sicut dicit apostolus de multis sanctis. Qui per fidē vicerunt regna. Qui tñ erant egentes in vite necessarijs. quo ad victum. et sic erant angustiani cura animi. prout exponit **Borara Debeoꝝ. xj.** Ad quod dicendū scōm **Augustinū.** q̄ hoc est ex occulto iudicio di. qui tales aliquando permittit ad tempus egere. Unde dicit **Augustinus.** Scit cele-

stis medicus quid vobis datur? sit ad confortationē. et quid subtrahitur sit ad excitationē. Non em̄ homo sine causa iumento suo cibaria subtrahit. **Aliter expōit Innocencius hoc verbū.** quia nūq̄ vidi iustum derelictū. nec semen eius querēs panem. id est. principaliter intendens corporalibus. quia si hoc facit aliquis. nec est iustus. nec semen iusti. **Luce. xij.** Nolite inquirere quid manducetis. aut quid bibatis. Nos igitur fratres queramus puro corde dominū. et certi sumus quia omnia secus nob donabūt rēgalia. In ipō em̄ sunt oia et ipē est oibz oia. Queramus ergo regnū dei principaliter. propter quod facti sum⁹ et omnia adiciantur nobis. Qui enim dat omnibz bonū vinum. non negabit aquam. Et qui dat tibi regnū. non negabit equo tuo pabulū. Et qui dat omnibz affluere et non improperat. quō non dabit specialiter diligentibz se. qui em̄ large dat inimicis quomodo non dabit amicis. certe multo plus. Cum dicat saluator. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiā. quoniā ipsi saturabuntur. Ad quam saturitatem nos perducit dominus noster ih̄s x̄ps. Amen.

Dñica decimasexta post trinitatis. I Sermo. CXIII

Ecce defunctus est ferebatur. **Luce. viij.** Quoniam vt ait beatus **Gregorius. viij. libro Poꝝal.** Nihil sic ad edomandū desideriorum carnaliū appetitū valet q̄ntū vt vnus quisq̄ hoc quod nimium diligit quale sit mortuū penset. Dec ille. Sciens igitur ecclesia quia instarent tempora periculosa i quibz homines erant seipos amātes. salz carnaliter. vt dicit apostolus. Igitur ad re frenandū istum illicitū amozē inducit nobis mortis memoriā. recolens mortē cuiusdam adolescentis qui morte preoccupatus fuit in etate iuuentili. Volens per hoc nos instruere vt non resoluamur in delictis. et maxime hoc tempore autumnali. ne morte insperata et subita in etate qua non speram⁹ preoccupemur. Sicut dicit **Seneca Epistola. xxvij.** Quorū dā vitā mors in medio flore precipit. aliorū interrūptā ipa principia. Propter quod mors est iust